

כלים להערכת האתר

כבסיס למדיניות השימור והפיתוח

יעל אלף

הערכה בתהליך החפירה והשימור

הערכה בסיס לאינוונטר השימור ותכנון השימור והפיתוח

• כיצד נבחרו ה"750" אתרים? מה היו הקריטריונים? מי בחר?

הערכה היא הבסיס לתכנון האתר

שינוי בגישה לערך של פסיפסים

מערך אומנותי – לערך היסטורי
מהוצאה למוזיאון – לשימור באתר

מוזאון בארדו , תוניס: הפסיפס כתמונה

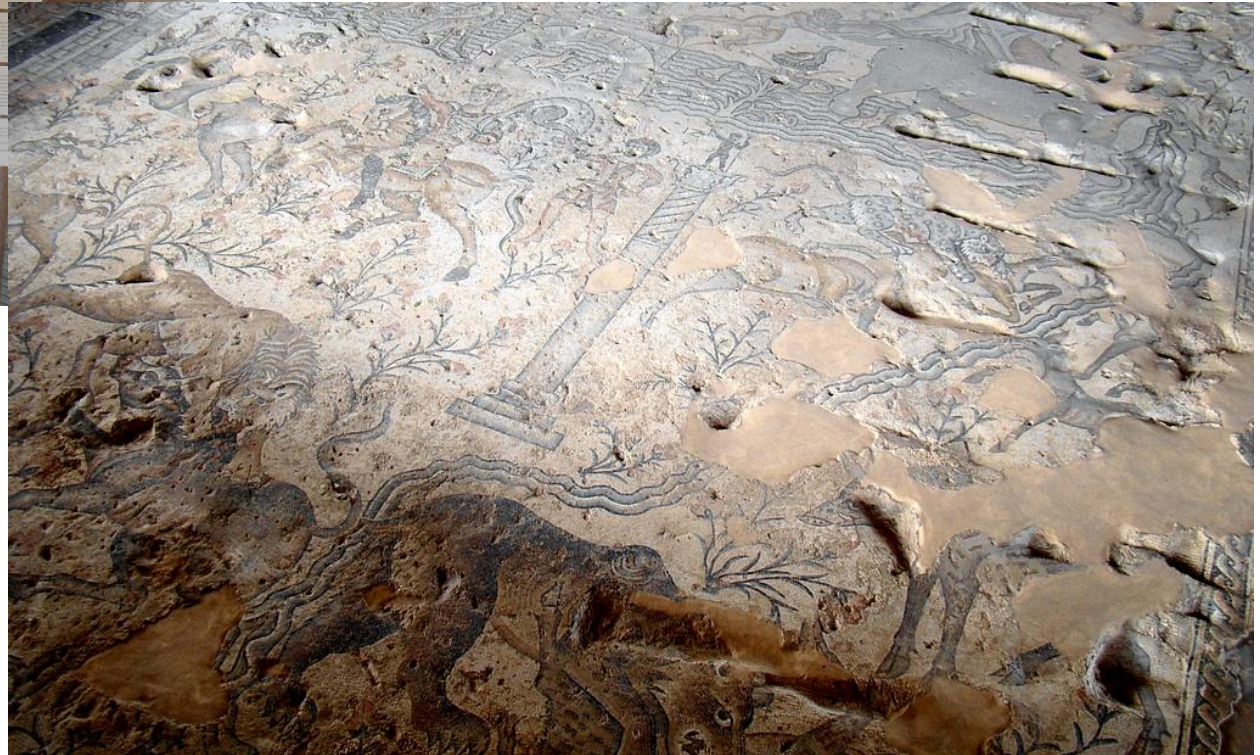
שינוי בגישה לערך של פסיפסים

מוזיאון ארל, צרפת: הפסיפס במוזאון אבל מוצג כרצפה

שינוי בגישה לערך של פסיפסים

פסיפס הנילוס, הראשון בארץ ששומר באתרו
שימור הפסיפס כעדות ההיסטורית

הבעיה: איך נקבע מהם הערכים של מקום כך שיוכלו לשמש כבסיס לתכנון?

- אתר לשימור אמור להיבחר על פי ערכו התרבותי
- ערכים הם יחסיים
- הערך מבוסס על הפרשנות ונכון לזמנו
- משמעויות שונות, סותרות, עמומות
- על פי הערכים התרבותיים, כיצד נחליט מה יכנס לרשימת השימור?

מטרת השיעור והתרגיל:

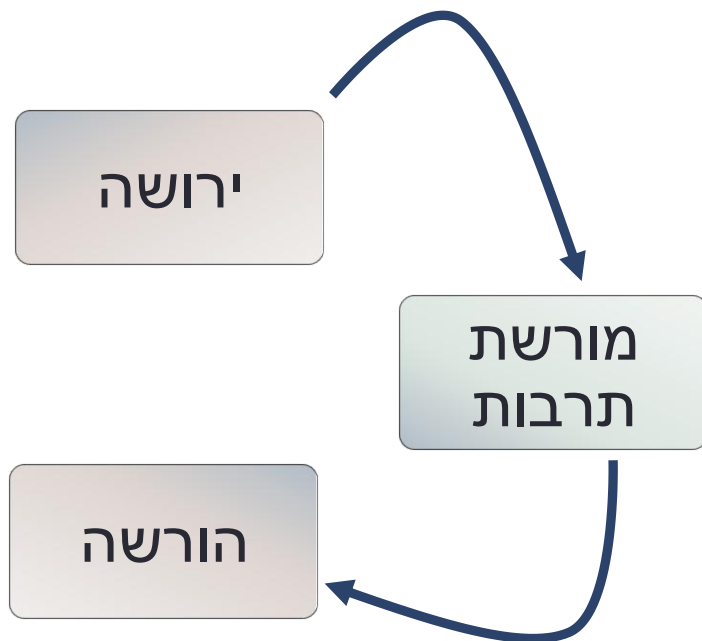
- התנסות בכלים לניסוח הצהרת משמעות לאתר
 - פיתוח מודל להערכה תרבותית של אתר ארכיאולוגי
-

שימור = הענקת משמעות

"צריך אפוא להתחיל מהסתירה בין הסבילות שבקבלה לבין ההחלטה לומר "כן", ואז למיין, לסנן, לפרש, כלומר לשנות, לא להשאיר על כנו, ...להציל, אולי, לזמן-מה..."

יש לדעת לאשר-מחדש את מה ש"קדם לנו", ... מה פירוש לאשר-מחדש? לא רק לקבל את המורשת הזאת, אלא להתניע אותה מחדש, בדרך שונה, ולקיים אותה. לא לבחור בה אלא לבחור לקיימה..."

(דרידה, ז'. רודינסקי, א. (2003). מה ילד יום?. חרגול)

מהו היחס בין שימור לארכיאולוגיה?

?

תרבות לא מוחשית

היחס בין שימור לארכיאולוגיה

ערים היסטוריות

עתיקות

נופי תרבות

חפצים

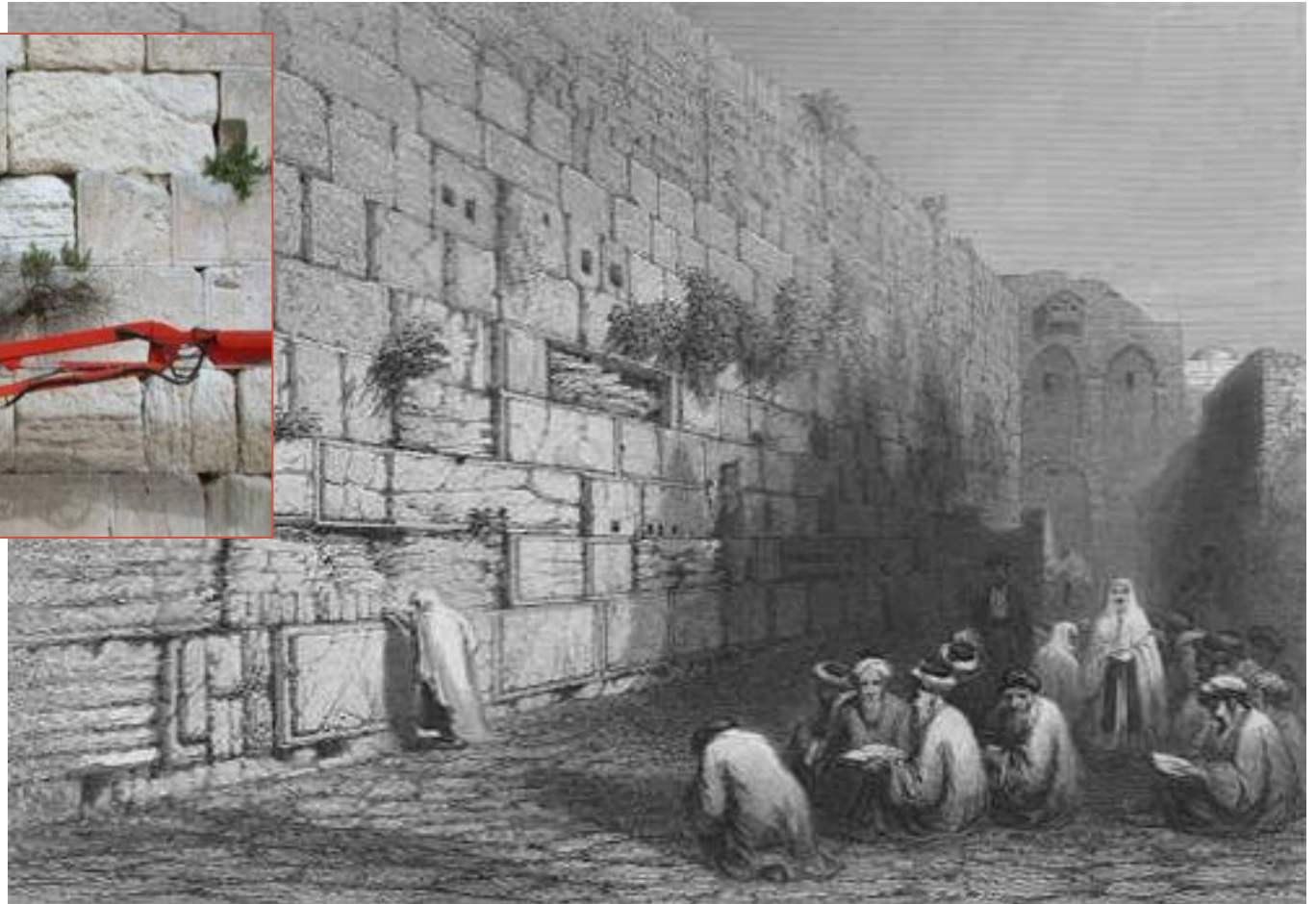
שימור

נכסי מורשת

תרבות לא מוחשית

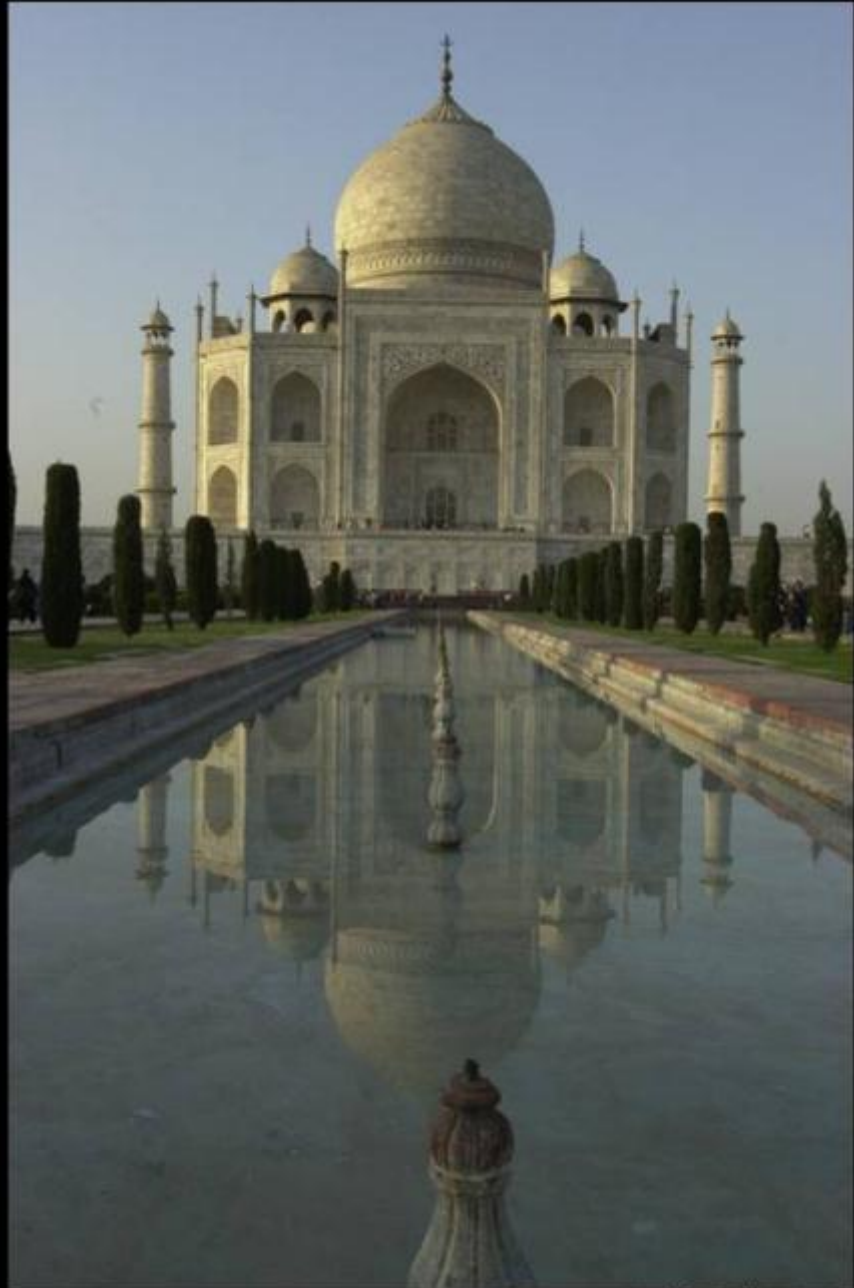
מהי משמעות תרבותית של אתר?

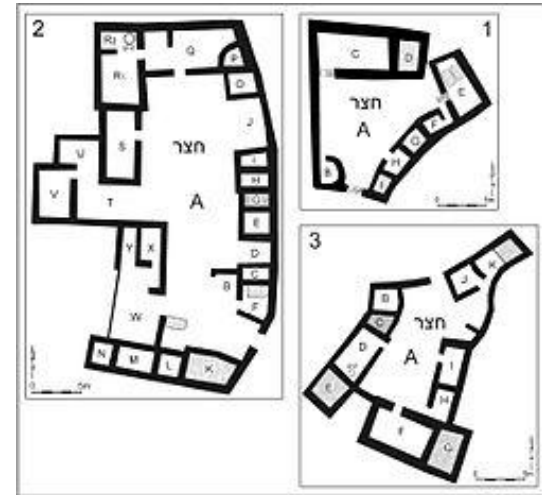
1847 W. H. Bartlett

איזה ערכים אנחנו מכירים?

טאג' מאהאל

שער הגולן

מצדה

על גבעות שייך אבריק

המלים: א. פן

המנגינה: מ. זעירא

אֲדָמָה, אֲדָמָתִי,

רְחוּקָה עַד מוֹתִי,

רוּחַ רַב תְּרַבְּוֹנֶיךָ תִּרְמִיתִי,

אַרְשָׁמֶיךָ לִי בָדָם

שְׂאֵדָם וְנָדָם

עַל גְּבְעוֹת שֵׁיךְ-אַבְרִיק

כָּאֵן צִמְרוֹת הַיָּתִים

מְזֻמְרוֹת: זֶה בֵּיתִי,

אַבְן-אַבְן תִּלְחַשׁ: הַכְרַתִּיהוּ

הָרָה הוֹרָה שְׁלִי

יְבוּלֵי מִבְּשִׁילִים

עַל גְּבְעוֹת שֵׁיךְ-אַבְרִיק

וְתִרְמִיָּה!

וְתִרְמִיָּה!

שייח אבריק

"זיו טבעון" - פרוייקט "אגדת השומר"

בין השנים 2006-2007 "בנתה חברת זיו" במקום הטוב ביותר באזור חיפה והקריות, על צלע הוואדי בגבעות שייח אבריק המיתולוגיות, אל מול פסלו של השומר האגדי אלכסנדר זייד, את פרוייקט "אגדת השומר" שכונת וילות מדהימה ביופייה הצופה לנוף הכרמל ועמק יזרעאל.

תמונה לקראת סיום הפרויקט קיץ 2007

אמנת בורה

"משמעות וחשיבות תרבותית פירושה ערך אסתטי, היסטורי, מדעי או חברתי לדורות העבר, ההווה או העתיד.

משמעות וחשיבות תרבותית היא מושג שעוזר לאמוד את ערכם של מקומות.

מקומות עם חשיבות ומשמעות הם המקומות השופכים אור על העבר, מעשירים את ההווה ויהיו בעלי ערך לדורות הבאים."

מתודה להערכה תרבותית של אתר

תהליך ההערכה התרבותית

אותנטיות: טיכה, בית שאן

דוגמא להערכה של מגדל האדון מתל יוקנעם

מיכה כהן – חופר האתר

יעוץ - עדנה שטרן